

формується і, навіть, не виникають думки про власну причетність до справи забруднення та охорони природи.

Висновки. Як узагальнення зазначимо, що екологічна освіта та виховання є одними з найважливіших механізмів побудови нового суспільства, що базується на дбайливому ставленні до довкілля. Головною метою екологічної освіти та просвіти є формування нового світогляду й створення підґрунтя для імплементації постулатів сталого розвитку на рівні як пересічного громадянина, так й управлінця будь-якого рівня. Слід пам'ятати, що сьогоднішній учень є природокористувачем, а випускник школи стає розпорядником природних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ермаков Д.С. Педагогическая концепция формирования экологической компетентности учащихся. Автореф. дис. ... д.э.н. - М., 2009. – 39 с.
2. Концепція екологічної освіти України // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – №7. – С. 3-23.
3. Максимович О.М., Максимович О.М. Формування екологічної культури в учнів гірських шкіл в умовах раціонального природокористування / О.М.Максимович, О.М.Максимович // Гірська школа Українських Карпат // Науково-методичний журнал Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника – Івано-Франківськ, 2008-2009 – Вип.4—5. – С. 252-255.
4. Максимович О.М. Компетентнісний підхід при підготовці майбутніх учителів до професійної діяльності / О.М.Максимович // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. - 2011. - Вип. XL. – Частина 2. – С. 87-89.
5. Максимович О.М. Концептуальні засади раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища Івано-Франківської області. / О.М.Максимович – К.: Науковий світ, 2006. – 73 с.
6. Формування екологічної компетентності школярів: наук.-метод. посібник / Н.А.Пустовіт, О.Л.Пруцакова, Л.Д.Руденко, О.О.Колонькова. – К.: „Педагогічна думка”, 2008. – 64 с.

ИНТЕРАКТИВНА ЛЕКЦІЯ ЯК ОДНА З НОВІТНІХ ФОРМ НАВЧАННЯ

УДК: 378.147:802

Оgrenich M.A.

Стаття присвячена інтерактивній лекції як одному з новітніх засобів навчання англійської мови.

Ключові слова: інтерактивне навчання, інтерактивна лекція.

ИНТЕРАКТИВНАЯ ЛЕКЦИЯ КАК ОДНА ИЗ НОВЕЙШИХ ФОРМ ОБУЧЕНИЯ

Оgrenich M.A.

Статья посвящена интерактивной лекции как одному из новейших средств обучения английскому языку.

Ключевые слова: интерактивное обучение, интерактивная лекция.

AN INTERACTIVE LECTURE AS ONE OF THE NEWEST FORMS OF TEACHING

Ogrenich M.A.

The article looks at the interactive lecture as one of the newest forms of teaching.

Key words: interactive teaching, interactive lecture.

Розвиток науки і міжнародних зв'язків України в сфері вищої освіти сприяв впровадженню новітніх освітніх тенденцій, форм і методів викладання англійської мови як мови міжнародного спілкування, серед яких однією з найбільш ефективних та перспективних є технологія інтерактивного навчання.

Інтерактивне навчання (від англ. «interaction» - *взаємодія*) – це специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка реалізує конкретну мету – створити комфортні умови навчання та виховання, що забезпечать активну взаємодію всіх учнів [1]. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, проведення інтерактивних лекцій, ролевих ігор, створення проблемних ситуацій, проведення парних та групових дискусій, обов'язкову самостійну роботу, використання техніки моделювання, «круглого столу», мозкового штурму, кейс-методу тощо.

Інтерактивна лекція відрізняється від традиційної двобічним потоком інформації (від педагога і від студентів), містить проблемні питання з боку викладача, лектора, виділяється евристичним типом навчання, допускає переривання розповіді педагога і обговорення теми, що викликала труднощі для розуміння, або зацікавила студентів. Інтерактивна лекція допускає імprovізовані виступи студента або кількох студентів з теми лекції. Метою інтерактивної лекції є донесення інформації і активне засвоєння цієї інформації студентами, а не обмін думками. Лекційна форма при переході до наступних етапів навчання повинна послідовно замінюватися дискусіями, доповідями, обговореннями або іншими формами навчання, які роблять процес засвоєння знань і навичок більш активним і передають частину функцій керування навчанням у руки тих, хто навчається [2].

Інтерактивний підхід до проведення лекційних занять докорінно змінює модель поведінки викладача і студента: надає студентам можливість стати головними суб'єктами процесу навчання; змінюється традиційний погляд на роль лектора, який віднині виступає не лише у ролі “джерела інформації”, але й організатора дискусії, фасілітатора, консультанта, авторитетної особи, яка забезпечує корекцію засвоєного матеріалу. Він передбачає:

1. Презентацію з боку викладача (нова тема, продовження попередньої; може бути в усній формі, у формі відеофільму, показу слайдів, аудіопрезентації тощо);

2. Спілкування (з викладачем або обговорення в парах отриманого матеріалу);

3. Обробку інформації (записується не тільки сама лекція, але і питання, які можуть виникнути у студента при прослуховуванні матеріалу);

4. Контроль з боку викладача (міні-тест або міні-опитування в середині лекції);

5. Інформація обговорюється не тільки парно, в малих групах, але й потім перед усією аудиторією або класом;

6. Підбивання підсумків [3].

Для досягнення освітньої мети передбачено використання певних технічних засобів, а саме: графо-проектор, фліп-чарт, мультимедійний проектор, магнітна дошка, відеокамера, відеомагнітофон, цифровий фотоапарат, комп'ютер, електронна дошка тощо [2].

Отже, інтерактивна лекція побудована на активній взаємодії студентів між собою, з оточенням, з викладачем-наставником шляхом діалогу/ полілогу, взаємонавчання. У процесі діалогічного навчання студенти навчаються зважувати альтернативні думки, приймати продуктивні рішення. Інтерактивна лекція - це спосіб організації навчання через дію. Студенти вчать активно співпрацювати один з одним; їхня діяльність є колективно розподіленою, а результат - колективно отриманим: одночасно груповим і особистісним.

Наводимо приклад інтерактивної лекції, яка проводилася в рамках спецкурсу «Мовленнєвий етикет англomовного ділового спілкування» в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний ім. К.Д. Ушинського», м. Одеса.

План інтерактивної лекції з теми “Etiquette and Speech etiquette”

Part I

Lecturer's remark: Good morning, students. The topic of our lecture today is “Etiquette and Speech etiquette.” We are going to learn and discuss some information on the subject. Firstly, answer my question, please: Have you ever heard the words “etiquette” and “ethics”? Does anybody know what they mean? (The students answer the questions). Ok. Let's try to look deeper into this notion. You can make notes of our conversation.

The word “etiquette” derived from the French word “etiquette” meaning “property, a little piece of paper, or a mark or title, affixed to a bag or bundle, expressing its contents, a label, ticket”. The French Court of Louis XIV at Versailles used *etiquettes*, «little cards», to remind courtiers to keep off of the grass and similar rules. It first appeared in English in 1750.

The first term «ethics» (Latin *ethica* - custom) was put into practice by Aristotle (approximately 384-322 BC), who used this word to refer to such qualities as temperance, peace, etc.

Lecturer's remark: By the way, do you know who Aristotle was? Where did he live? (The students answer the questions).

Ethics is a philosophical science, morality being the subject of its study; morality as a form of social consciousness, as one of the most important milestones of human activity, specific socio-historical phenomenon of life. This definition is a reference to the external manifestation of the attitude to people. However, the external manifestation mainly reflects the inner relations, which should ideally be friendly.

Nowadays, the term ‘etiquette’ has two meanings: 1) part of philosophy, morality being its object (meaning of life issues, appointment rights, etc.); 2) rules and regulations supported by public opinion and determining how people should act in a choice between good and evil, selfishness and altruism; in situations of personality expression, motivation in deeds, in the understanding of behavior principles and norms, including speech behavior.

Lecturer's remark: How can we apply this notion to our everyday life? Tell me, please, where can we get information to find out more on this phenomenon? (The students answer the questions).

A Dictionary of Ethics extends the value of etiquette, claiming that *etiquette* is a set of rules concerning the external manifestation of attitudes towards people (respect to surrounding people, forms of address and greetings, behavior in public places, manners and clothing).

Etiquette is a part of a foreign culture of a society (culture behavior), expressing the meaning of certain morality principles, respect for human beings. It is expressed in a complex system of detailed courtesy rules, clearly classifies rules of treatment different classes and states, with officials depending on their rank, rules in different circles (court etiquette, diplomatic etiquette, «higher world» etiquette etc.).

Courtesy appeals to women, sustained treatment of elders, forms of address and greetings, conversation rules and behavior at the table, with guests, the requirements to the person's clothing in different circumstances - all those laws of decency carry a general idea of human dignity, simple requirements for comfort in people's relationship.

Lecturer's remark: Now we are going to meet the notion "politeness". What is it? (The students answer the questions).

In general, etiquette coincides with common requirements of politeness. It is based on the principles of humanism. As for the ritual forms of etiquette, they are kept mostly only in diplomatic relations (so-called compliance with diplomatic protocol). But they provide equal treatment of different countries' citizens which is impossible without the knowledge and application of speech etiquette rules.

Etiquette rules encompass most aspects of social interaction in any society, though the term itself is not commonly used. A rule of etiquette may reflect an underlying ethical code, or it may reflect a person's fashion or status; they are usually unwritten, but the etiquette aspects are changed from time to time.

The notion of etiquette is very closely connected with the notion "manners". There is an English proverb: «Etiquette tells one which fork to use. Manners tell one what to do when your neighbor doesn't». Manners involve a wide range of social interactions within cultural norms.

Lecturer's remark: We often hear the following expressions: "good manners" and "bad manners". Where and when can we use these word combinations? What are they? Do they differ in different cultures? Can you give the examples, please? (The students answer the questions).

Etiquette is dependent on culture; what is excellent etiquette in one society may shock another. It evolves within culture and can vary widely between different cultures and nations.

Etiquette is a topic that has occupied writers and thinkers in all sophisticated societies for millennia. All known literate civilizations, including ancient Greece and Rome, developed rules for proper social conduct. Confucius included rules for eating and speaking along with his more philosophical sayings.

Etiquette may also be viewed as a social weapon. The outward adoption of the superficial mannerisms of an in-group, in the interests of social advancement rather than a concern for others, is considered by many a form of snobbery.

Lecturer's remark: Now you've heard some information on the topic. Do you have any questions? You are welcome to put them. (The students ask the questions, if any). So, your first task on the topic today is to write down on little sheets of paper some brief information about etiquette and the notions close to it.

Part II

Lecturer's remark: The next part of our lecture will be dedicated to the study of speech etiquette. Do you have any ideas of what it is? What sciences is this phenomenon studied by? (The students answer the questions and express their ideas.)

Speech etiquette is understood as a set of requirements for the form, content, order, nature and relevance of situational expressions adopted in a particular culture; as rules governing speech behavior, a system of national-specific and stereotyped, persistent communication formula. The speech etiquette primarily comprises related words and phrases that people used for parting, apology, typical forms of communication, intonation features that characterize a polite language.

The study of speech etiquette takes a special position in linguistics, theory and cultural history, ethnography, country studies, psychology and other humanities. It can be characterized as a typical formula of greetings, farewells, wishes, invitations, etc. They change depending on the situation of communication, social status, educational status, age level of speakers.

Considering the boundaries of speech etiquette, one could argue that in the broad sense of the word etiquette speech characterizes almost any successful act of communication and is associated with so-called «bedrock of speech communication» that make possible the successful interaction and communication participants.

Lecturer's remark: Now you know something on the topic. In your opinion, what functions does speech etiquette fulfill? (The students answer the questions). Ok, let's write down the most important ones.

The most important speech etiquette functions are:

- to establish contact between interlocutors;
- to attract attention of the listener (reader), to distinguish it from other potential interlocutors;
- to give honor;
- to help to determine the status of communication that takes place (friendly, business, legal, etc.);
- to create a favorable emotional communication atmosphere and positive impact on the listener (reader).

The following are the components of speech etiquette:

- 1) greeting – how to start any kind of speech communication;
- 2) address – an element of speech etiquette associated with the beginning of communication, which shows whether to address the interlocutor by first name, last name, official or formal title;
- 3) acquaintance - an act of mutual self-presentation of people who previously didn't know each other;
- 4) invitation - speech etiquette formulae associated with the proposal of a meeting to establish further contacts;

5) compliment - an element of speech etiquette, which has a definite exaggeration of positive human qualities;

6) farewell – an element, which ends any kind of speech communication.

Part III

Lecturer's remark: Now you have heard and noted the most important aspects of speech etiquette. Can you name some more? (The students answer the questions). So, if you have any questions you are welcome to ask them. (The students ask the questions, if any). Now I think you are ready to answer my questions. Look through your notes, please, and get ready.

The questions to be asked:

1. What is ethics?
2. What is the origin of the word “etiquette”?
3. What does “etiquette” mean nowadays?
4. What do you know about manners?
5. What is “speech etiquette”?
6. Name the most important speech etiquette functions.

Lecturer's remarks: Our lecture is over. Your task for the next lesson will be to find additional information on the topic and present it at the next workshop. Thank you for your attention. Have a nice day!

Список використаних джерел

1. Бадмаев Б.Ц. Методика преподавания психологии: [учеб. пособ. для студ.вузов]. / Б.Ц. Бадмаев. – М., 2001. – 254 с.

2. Огренич М. А. Види роботи з формування мовленнєвого етикету в майбутніх економістів у діловому спілкуванні / М. А. Огренич // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [«Філологія і освітній процес: 21 століття»]. – Одеса : Вид-во КП ОМД, 2010. – С. 230-231.

3. Семенчук Ю.О. Організація інтерактивної мовленнєвої діяльності з вивчення англійської економічної лексики / Ю.О.Семенчук //Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Чернігів. - 2009. - №62. - С. 168-171.

ИНТЕЛЕКТ ЯК КРИТЕРИЙ ОБДАРОВАНОСТІ ІНДИВІДА

УДК 37.013.77

Роціна С. М.

У статті розглядаються аспекти інтелекту як провідного критерію обдарованості індивіда. Проаналізовано сучасні погляди науковців на сутність понять обдарованість та інтелект, проведено їх аналіз та узагальнення.

***Ключові слова:** інтелект, обдарованість, вміння, здібності індивіда.*

ИНТЕЛЛЕКТ КАК КРИТЕРИЙ ОДАРОЕННОСТИ ИНДИВИДА

Роціна С. Н.

В статье рассматриваются аспекты интеллекта как ведущего критерия одаренности индивида. Проанализированы современные взгляды ученых на сущность понятий одаренность и интеллект, проведен их анализ и обобщение.